

Plán environmentálnej výchovy

Príloha školského vzdelávacieho programu

Základná škola s materskou školou Voderady
2020/2021

Hlavným cieľom environmentálnej výchovy je naučiť žiakov poznať dôsledky svojej činnosti na životné prostredie, vytvárať hodnotovú orientáciu a postoje v prospech životného prostredia. Dôležité je vzdelávanie k trvale udržateľnému rozvoju osobnosti, zamerané hlavne na zdravé potraviny, trvale udržateľnú energiu, čistú vodu, bezpečnú a zdravú dopravu, zvýšenie povedomia v oblasti separácie odpadov, ich následnej recyklácie a zhodnocovania.

Čo sa týka obsahu environmentálnej výchovy, prechádza od ochrany prírody k trvalo udržateľnému rozvoju. Dochádza od pasívnych metód ochrany prírody k aktívnym. Environmentálna výchova a vzdelávanie je náročný a zložitý celospoločenský proces, ktorý patrí do oblasti celoživotného vzdelávania.

Environmentálna výchova nie je samostatným predmetom. Jej ciele a obsah učiteľ implementuje do vzdelávania žiakov v rámci svojho predmetu. Obsah si učiteľ vyberá z tém uvedených v osnovách v súlade s možnosťami predmetu, ktorý vyučuje

Rozvojom a praktickým uplatnením environmentálnej výchovy sú tak plne akceptované zásady:

- o učiť žiakov o životnom prostredí,
- o vychovávať žiakov prostredníctvom životného prostredia,
- o vychovávať žiakov pre životné prostredie.

Environmentálna výchova má poskytnúť žiakom vedomosti a zručnosti na pochopenie javov a vzťahov v životnom prostredí, na riešenie problémov, ktoré súvisia so starostlivosťou o životné prostredie, s jeho ochranou a skvalitňovaním.

Oblasti environmentálnej výchovy

Voda ako základná zložka životného prostredia:

- vedenie žiakov k šetreniu vodou, znížiť tak spotrebu vody,
- čistenie vodných tokov v okolí školy.

Elektrická energia:

- vedenie žiakov k šetreniu elektrickou energiou,
- alternatívne zdroje elektrickej energie.

Ochrana rastlín a živočíchov:

- starostlivosť o izbové kvety v učebniach a na chodbách,
- spoznávanie chránených rastlín a živočíchov na území SR,
- uvedomovanie si života ako najvyššej hodnoty, vedenie žiakov k humánnemu prístupu k prírode,
- zhotovenie krmidiel a búdok pre vtáčiky, umiestnenie v okolí školy, prikrmovanie vtáčikov,
- Deň Zeme.

Racionálne využívanie prírodných zdrojov:

- využitie prírodných materiálov pri jesennom, vianočnom a veľkonočnom aranžovaní,
- ochutnávky čajov z liečivých rastlín,
- skupinová práca o zdravej výžive.

Racionálne využívanie odpadových materiálov

- separovaný zber papier,
- zhotovovanie výrobkov z odpadových materiálov

DLHODOBÉ ÚLOHY:

- motivovať a podporovať žiakov k zapájaniu sa do environmentálnych súťaží, olympiád a projektov
- motivovať žiakov k zapájaniu sa do výtvarných súťaží s environmentálnou tematikou (Zodpovední: vyučujúci VYV)
- viesť žiakov k šetreniu elektrickej a tepelnej energie, uvedomeniu si nevyhnutnosti znižovania spotreby vody, viesť ich k šetrnému zaobchádzaniu so školskými potrebami a školským majetkom (Zodpovední: všetci vyučujúci, koordinátor)
- propagovať environmentálne témy na environástenke a pravidelne ich aktualizovať (zodpovední: triedni učitelia, koordinátor)

- využívať výstupné edukačné a metodické materiály, programy v oblasti ENV, ktoré sú dostupné v učiteľskej knižnici a na internete (DVD filmy, publikácie DAPHNE, encyklopédie, publikácie ekologických a environmentálnych inštitúcií, počítačové programy a internet) (zodpovední: všetci vyučujúci, koordinátor)
- naďalej organizovať školu v prírode, výlety a exkurzie s prihliadnutím na enviro aspekty v danej lokalite. Zodpovední: koordinátor, vedúci MZ a PKT
- podpora environmentálnych a humanitných finančných zbierok na pôde školy (Deň narcisov, Biela pastelka, UNICEF –Týždeň modrého gombíka...) (Zodpovední: koordinátor, triedni učitelia)
- upozorniť žiakov v rámci triednických hodín a vyučovacích hodín biológie, chémie na niektoré významné dátumy z environmentálneho kalendára a diskutovať o ich dôležitosti, potrebe a význame z celospoločenského hľadiska. (22.3. –Svetový deň vody, 1.4. –Svetový deň vtáctva, 7.4. Svetový deň zdravia, 22.4. Deň Zeme, 5.6. –Svetový deň životného prostredia, 3.10. –Svetový deň zvierat,16.10. – Deň ochrany ozónovej vrstvy,29.12. –Svetový deň biodiverzity...)(Zodpovední: koordinátor, triedni učitelia)
- viesť žiakov k ochrane životného prostredia prostredníctvom separácie druhotných odpadov: zber papiera, zber použitých batérií, zber SABI viečok
- v rámci triednických hodín = vytvorenie ekohliadok pre separáciu odpadov v triedach, rozhlasovej rady ...
- zasadnutie žiackeho parlamentu z hygienických dôvodov nebude (opatrenia proti ochoreniu COVID)

Environmentálna výchova vo vyučovacom procese:

Biológia:

5. roč. Vysvetliť pojem príroda, jej význam a ochrana, oboznámiť sa s prejavmi života. Pochopiť význam zelených rastlín a poukázať na estetickú pôsobivosť.

6. roč. Vysvetliť význam živočíchov pre človeka, ale aj pre životné prostredie, riadiť sa heslom „nechajte žiť všetko živé“. Každý živočích má v prírode istý význam a postavenie.

7. roč. Vysvetliť vplyv človeka na životné prostredie. Človek najviac zo všetkých organizmov zasahuje do prírody, narúša biologickú rovnováhu. Výsledkom sú civilizačné choroby, alergie, stres...

8. roč. Poukázať na faktory ovplyvňujúce narušenie biologickej rovnováhy v prírode, poukázať na globálne ekologické problémy a spôsoby ich riešenia.

9. roč. Vysvetliť význam ochrany neživej prírody Slovenska (významných minerálov, povrchových a podzemných vôd, pôdy ...).

(zodpovední vyučujúci predmetu BIO)

Chémia :

7. roč.

Hasenie horiacich látok, vplyv škodlivých splodín , saponátov a mydiel na životné prostredie. Dôsledky znečisťovania životného prostredia Organické zlúčeniny – vplyv ich používania na človeka, spôsob označovania, ochrana pred ich škodlivými účinkami.

8. roč.

Voda, vzduch a kyslík – zloženie, ich využitie a význam pre život, kolobeh v prírode. Kyslé dažde – ich vplyv na životné prostredie. Vlastnosti, význam a použitie soli v praxi.

9. roč. Korózia, podmienky urýchľujúce a zabraňujúce korózii. Uhľovodíky a ich vplyv na životné prostredie. Benzén – nebezpečné vlastnosti a bezpečnosť pri práci. Ekologické jedy – freóny, ozón.... Prírodné látky – cukry, tuky, bielkoviny (vlastnosti, výskyt, výroba a využitie), fotosyntéza, význam kyslíka pre život na Zemi.

(zodpovední vyučujúci predmetu CHE)

Geografia:

5. roč. Zdôrazniť vplyv znečisťovania morí a oceánov na prírodu a človeka, čo spôsobuje globálne otepľovanie na Zemi a aký to má vplyv na ľadovce. Zdôrazniť význam dažďových pralesov – zelených pľúc Zeme a dôsledky osídľovania, rozvoja poľnohospodárstva, priemyslu a služieb na prírodu v našom regióne, ale aj na globálne zmeny na Zemi.

6. roč. Znečisťovanie oceánov, riek, úhyn rýb ako dôsledok ľudskej neúcty k prírode. Zdôrazniť význam oceánov pre kolobeh života na Zemi.

7. roč. Poukázať na dôsledky osídľovania a tým spôsobený negatívny zásah do prírody. Viest' žiakov k ochrane a obnove prírody vo svojom okolí. Zdôrazniť to, že hospodársky a priemyselný rozmach predovšetkým veľkých krajín má za následok globálne otepľovanie a zmenu klimatických podmienok na Zemi, čo spôsobuje na jednej strane záplavy a na druhej strane extrémne suchá.

8. roč. Zdôrazniť význam ochrany životného prostredia na Slovensku a predovšetkým vo svojom regióne, meste a dedine. Propagovať racionálne využívanie prírodných zdrojov a alternatívnych spôsobov získavania energie (vodné, veterné elektrárne).

9. roč. Zdôrazniť vplyv cestovného ruchu na biosféru regiónu. Uvedomiť si potrebu ochrany ovzdušia, vody, pôdy pre zachovanie života na Zemi.

(zodpovední vyučujúci predmetu GEG)

Občianska výchova :

Človek ako spoločenský tvor a jeho vplyv na životné prostredie, rodina a jej význam pri formovaní pozitívneho vzťahu jej členov k prírode, význam školy a vzdelávania pri formovaní ekologickej gramotnosti žiakov. Žiak získa prehľad vo sférach vzťahov :

ľudia – príroda,

ľudia – produkty ľudskej aktivity,

ľudia – ľudia.

- Vysvetliť, čo je ekológia, rozdiel medzi umelým a prírodným prostredím, ochrana ovzdušia, vody a pôdy , šetrenie surovinami, chránené územia.

- Človek ako bytosť prírodná, myslíaca, tvorivá....Vhodné striedanie práce a odpočinku, význam odpočinku v prírode.

- Ľudské práva a povinnosti voči iným ľuďom, voči štátu, rodine, deťom, prírode, chráneným prírodným pamiatkam...

- Globálne problémy – tie, ktoré dnes ohrozujú ľudstvo, problémy, ktoré priniesla civilizácia, populačná explózia, hlad..., surovinové a energetické problémy, konzumný „koristnícky“ vzťah človeka k prírode.

- Vysvetliť pojmy : všeobecná ekológia, ekológia krajiny, ekológia človeka, ekosystém – jeho zloženie.

- Znečisťovanie vody, vzduchu, pôdy a s tým spojené následky pre prírodu a človeka. Dôsledky hromadenia komunálneho a domového odpadu a civilizačné problémy 21 storočia.

(zodpovedný vyučujúci predmetu OBN)

Technická výchova :

- Význam ochrany poľnohospodárskej pôdy, vysvetliť škodlivý vplyv pesticídov, herbicídov na životné prostredie a zdravie človeka.

- Zamerať sa na vysvetlenie významu ochrany životného prostredia, skrášľovania životného prostredia, významu ekologického pestovania poľnohospodárskych plodín a recyklácie odpadu.

- Zdôrazniť význam ošetrovania ovocných sádov, pestovania kvetín. v súlade s dodržiavaním zásad ochrany prírody a zdravia človeka, úspora energie - ekologické aspekty, mechanizácia poľnohospodárstva, chemické ničenie burín a jeho vplyv na životné prostredie.

- Poukázať na význam pozberovej prípravy a hnojenia pôdy pri udržaní jej produkčného potenciálu, starostlivosť o ovocné dreviny ako zdroj vitamínov, prednosti ekologického ničenia burín, chorôb a škodcov.

- Zamyslieť sa nad príčinami ubúdania ornej pôdy, používanie priemyselných a hospodárskych hnojív - ich vplyv na životné prostredie, dôsledky znečisťovania poľnohospodárskej pôdy poľnohos. výrobou, zdôrazniť význam ekologického ničenia burín.

(zodpovední vyučujúci predmetu THD)

- V rámci ostatných predmetov sa ENV zaraďuje podľa požiadaviek preberanej témy.
(zodpovední vyučujúci predmetu)

PLÁN ČINNOSTI

- práca na projektoch – Recyklohry
  - Strom života
  - Ekoalarm
  - MILK AGRO –Recykluj a vyhraj

September

- oboznámiť s plánom práce pre školský rok 2020/2021
- zapracovať environmentálnu výchovu do tematických výchovno-vzdelávacích plánov
- separovanie v triedach – pravidlá, informácie
- zapojenie sa do vzdelávacích programov a súťaží (Strom života...),
- Výzdoba školy
- príprava a aktuálne informácie k projektu Recyklohry
- čistenie a úprava okolia školy
- starostlivosť o izbové kvety v učebniach a na chodbách
- starostlivosť o bylinkový záhon v školskej envirozáhrade
- 21. september „Deň bez áut“

Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

Október

- „Čo nám jeseň darovala“- teoretické a praktické činnosti zamerané na spoznávanie jesennej prírody, hrabanie lístia, zber prírodnín a plodov, tvorba ekoplagátov a násteniek
- jesenná výstava ovocia a zeleniny (1.stupeň)
- Ekohry
- 2. október – svetový Deň hospodárskych zvierat (exkurzia na hospodárskom dvore- produkty)

04.10 Svetový deň zvierat

- Projekty: Starostlivosť o zvieratá v zimnom období, Zhotovenie a umiestnenie krmidiel z tetrapaku pre vtáčiky(recyklácia) v rámci projektových prác na hodinách biológie (Zodp. učiteľ BIO, THD, koordinátor)
- „Les našimi (detskými) očami“ – leporelá rastlín a živočíchov, nástenky, výzdoba interiéru školy
- inštalácia kamery do vtáčej búdky v oddychovej zóne okolia školy
  - výsadba zelene
  - registrácia do súťaže MILK AGRO –Recykluj a vyhraj, obnovenie členstva – Strom života
  - zásady správnej výživy

Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

November

- ochutnávka bylenných čajov (využitie na zdravotné účely)
- zapájanie sa do projektu a aktivít Recyklohier
- výroba vianočných ozdôb na hodinách VYV, THD, VUM na ozdobenie interiéru školy
- Vianočná pošta – tvorba pohľadníc

Z: koordinátorka ENV, učiteľky

December

- „Vianočné aranžovanie“ – zachovanie tradícií, využívanie prírodného, odpadového materiálu
- výroba vianočných ozdôb na ozdobenie vianočného stromčeka a interiéru školy
- zhotovenie stromu „Vianočných príbehov“
- 10. december- Deň ľudských práv

- „Šetri el. energiu“ - spôsoby šetrenia energie v škole, v domácnostiach
Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

Január

- zimné prikrmovanie zvierat (vychádzka)
- zapájanie sa do projektu a aktivít Recyklohier
- ako správne separovať (beseda)
- výsev semien zeleniny do pareniska
Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

Február

- zhotovenie pojmových máp na témy: les, voda, príroda, živočíchy...
- projekty: Minerálne vody Slovenska, Jaskyne SR, Vplyv zlúčenín medi na rast rastlín - zhotovenie nástenky a projektov s danou tematikou v rámci predmetu chémia.
Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

Marec

- 22. marec- Svetový Deň vody- Modrý život
- Modrý život- školská výtvarná súťaž- téma voda
- prispievať k skrášleniu areálu školy a tried – kvetinová výzdoba
- pestovanie zeleniny na školskom pozemku pre priamu spotrebu žiakov v škole
- sledovať vtáky, ktoré prilietajú z teplejších krajín na územie Slovenska
- príprava materiálu k školskému projektu Záleží mi ... alebo Igelitky nenosím (zodp. koordinátor, Mgr. A. Zlatohlávková)
- projekty: Ozónová diera, Kyslé dažde, Skleníkový efekt, Smog - zhotovenie nástenky a projektov v rámci predmetu biológia, chémia
- zážitkové učenie v prírode, ekohry

Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

-

Apríl

- „Les, ktorý žije“ – nástenka, beseda, spoločná práca o spoločenstve lesa, didaktické hry, maľovanky, pexesá, IKT
- Les, ktorý žije- školská výtvarná súťaž
- 1. apríl - Svetový Deň vtáctva
- 7. apríl - Svetový deň zdravia, Deň narcisov
- 22. apríl - Deň Zeme – aktivity, čistenie okolia obce Voderady
- preloženie meteostanice zo školskej záhrady do oddychovej zóny v okolí školy
Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky
- úprava areálu školy, ošetrovanie trávnikov a okrasných drevín

Máj

- 03. máj – Deň Slnka – Slnko a nevyhnutný zdroj energie pre život na Zemi
- zapájanie sa do projektu a aktivít Recyklohier
Projekty: Vplyv rádioaktívneho žiarenia pre budúce generácie Propagácia environmentálnej výchovy medzi žiakmi zhotovením nástenky a projektov s danou tematikou v rámci predmetu biológia, chémia
Projekt - Ako ja môžem prispieť k zlepšeniu situácie životného prostredia – v rámci predmetu biológia, chémia
Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

Jún

- životné prostredie a jeho význam- beseda

05.06. –Svetový deň životného prostredia “Čo je správne a čo nie”–triedenie zozbieraného materiálu (obrázky, texty, fotky) a rozmiestnenie na dve plochy nástenky, dokumenty o správnom a nesprávnom prístupe človeka k prírode

- 8. jún - Svetový deň oceánov

- 5. jún – Svetový Deň životného prostredia

- 21. jún - Svetový Deň veľrýb

- vyhodnotenie environmentálnych aktivít uskutočnených počas šk. roka

Z: koordinátorka ENV, triedne učiteľky

Plán environmentálnej výchovy sa bude v priebehu školského roka rozširovať a dopĺňať podľa aktuálnych ponúk jednotlivých organizácií rezortu v oblasti environmentálnej výchovy a vzdelávania a podľa aktuálnej situácie a hygienických nariadení počas pandémie COVID.

Zámerom environmentálnej výchovy je podporovať tvorivosť, výmenu skúseností, osvojovanie si netradičných výtvarných techník a nových postupov.

Vypracovala: Mgr. S. Grešnerová, koordinátor environmentálnej výchovy